

Nr 250.

Av herr **Hagman**, om uppförande på ordinarie stat av vissa befattningar inom socialstyrelsen.

I lag om tillsyn å fartyg stadgas i 2 § att ifrågavarande tillsyn skall utövas av fartygsinspektionens chefsmyndighet, i vissa avseenden under samverkan med yrkesinspektionens chefsmyndighet. Närmare bestämmelser beträffande socialstyrelsens åliggande i berörda angelägenhet återfinnas i Kungl. förordningen med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg, § 2.

För fullgörande av den sålunda stadgade medverkan vid tillsyn å fartyg anställdes i enlighet med beslut av 1914 års senare riksdag från och med ingången av år 1915 å extra stat inom styrelsens andra byrå en byråassistent för sjöfartsärenden (nu hänförd till lönegraden B 24) och ett kontorsbiträde (numera i 4:de lönegraden).

Vid upprepade tillfällen har socialstyrelsen i samband med sina anslagsäskanden inom styrelsens förvaltningsområde hos Kungl. Maj:t hemställt om berörda befattningars uppförande på ordinarie stat. Sålunda anförde styrelsen år 1926 följande: »Frågan om uppförande å ordinarie stat av de från och med ingången av år 1915 å extra stat inom styrelsens andra byrå inrättade befattningarna såsom byråassistent för sjöfartsärenden (nu hänförd till lönegraden B 24) och såsom kvinnligt biträde av förutvarande första normalgraden (numera nedflyttad till en extra ordinarie kontorsbiträdesbefattning i 4:de lönegraden) har förut av styrelsen vid flera tillfällen — senast i framställning den 27 september 1922 angående anslagsäskanden för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 — bragts under Kungl. Maj:ts prövning. Med hänsyn till att nämnda två befattningar tilldelats styrelsen närmast för dess deltagande ur sociala synpunkter i den tillsyn å fartyg, vars handhavande i övrigt åvilar kommerskollegium och närmast dess fartygsinspektionsbyrå, har ifrågavarande spörsmål hittills städse gjorts beroende av denna byrås överförande till ordinarie stat. Kommerskollegium har nu, enligt vad styrelsen inhämtat, i sina anslagsäskanden ånyo gjort framställning om uppförande å ordinarie stat av omförmälda byrå från och med den 1 juli 1927, och får styrelsen med anledning härav hemställa, att jämväl de båda förenämnda befattningarna hos styrelsen uppföras å ordinarie stat med ingången av nästkommande budgetår.

Skulle emellertid kommerskollegii berörda framställning icke vinna bifall, synas i allt fall tillräckliga skäl numera föreligga att oberoende av sambandet med fartygsinspektionsbyrån taga i övervägande frågan om uppförande å ordinarie stat av ifrågavarande byråassistent- och kontorsbiträdesbefattningar.

Utöver de uppgifter, som tillkomma byråassistenten på grund av socialstyrelsens åligganden enligt lagen om tillsyn å fartyg — företrädesvis att upp-

märksamma sociala förhållanden ombord, särskilt beträffande arbetarskydd, bostäder och bemanning — har byråassistenten även att fullgöra vissa andra åligganden. Det ankommer sålunda på honom att inom socialstyrelsen taga närmaste befattningen med tillsynen rörande lastning och lossning av fartyg. Nämnda tillsyn utövas inom de olika yrkesinspektionsdistrikten av vissa underinspektörer, och har byråassistenten att följa dessas verksamhet i förevarande avseende samt öva den närmaste uppsikten över densamma. Han fungerar härvid i viss mån såsom specialinspektör på området och har i denna egenskap att, då så finnes påkallat för närmare studium av arbetsförhållandena, företaga tjänsteresor till olika hamnplatser. Anmärkas må vidare, att byråassistenten har att biträda styrelsens första byrå såsom sakkunnig i ärenden rörande den offentliga arbetsförmedlingen för sjömän samt att i denna gren av sin verksamhet företaga inspektionsresor till de olika sjömansförmedlingskontoren. Vid beredning och handläggning å styrelsens olika byråer av ärenden rörande sjömansyrket eller angränsande yrkesområden påkallas i allmänhet hans deltagande, varjämte hans medverkan allt som oftast påfordras vid utarbetandet av sådana redogörelser eller framställningar rörande sjöfartsfrågor, som avlätas till Kungl. Maj:t eller andra myndigheter. De nu angivna arbetsuppgifterna synas vara av sådan omfattning och betydelse samt av så stadigvarande beskaffenhet, att byråassistentbefattningens uppförande å styrelsens ordinarie stat synes vara väl motiverat. Vid bifall härtill torde jämväl den för skrivhjälp åt byråassistenten inrättade kontorsbiträdesbefattningen böra uppföras å ordinarie stat.»

Den 14 oktober 1927 ingick socialstyrelsen ånyo till Kungl. Maj:t med förnyad framställning i ämnet och yttrade därvid följande: »Vid upprepade tillfällen, senast i skrivelse den 15 september 1926 angående anslagsäskanden för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928, har socialstyrelsen bragt inför Kungl. Maj:t frågan om uppförande på ordinarie stat av de från och med ingången av år 1915 å extra stat inom styrelsens andra byrå inrättade befattningarna såsom byråassistent för sjöfartsärenden (nu hänförd till lönegraden B 24) och såsom kvinnligt biträde av förutvarande första normalgraden (numera nedflyttad till en extra ordinarie kontorsbiträdesbefattning i 4:de lönegraden). Ifrågavarande befattningar tilldelades på sin tid styrelsen för dess deltagande ur sociala synpunkter i den tillsyn å fartyg, vars handhavande i övrigt uppdragits åt kommerskollegium och närmast dess fartygsinspektionsbyrå.

Enligt vad styrelsen inhämtat, lärer frågan om uppförande på ordinarie stat av såväl fartygsinspektionens lokalstat som kollegii fartygsinspektionsbyrå inom den närmaste framtiden komma att bli föremål för förnyad prövning. I anledning härav får styrelsen nu, under återopande i tillämpliga delar av vad styrelsen anført i sin förberörda skrivelse den 15 september 1926, ånyo hemställa, att ovannämnda båda befattningar hos styrelsen måtte överföras till ordinarie stat.

Såsom i styrelsens nyssnämnda skrivelse angående anslag för budgetåret 1927—1928 anförts, torde den höjning av styrelsens ordinarie anslag, som skulle

föranledas av befattningarnas uppförande å ordinarie stat, kunna uppskattas till i runt tal 11,000 kronor, medan samma åtgärd skulle medföra en minskning av extra anslaget till styrelsens verksamhet med ett belopp, motsvarande avlöningar till byråassistenten, 7,212 kronor, och till kontorsbiträdet, 2,052 kronor, eller med tillhoppa 9,264 kronor, för år räknat. För den händelse befattningarna ifråga överföras till ordinarie stat från och med den 1 juli 1928 skulle sålunda det ordinarie förslagsanslaget till styrelsen för budgetåret 1928—1929, vilket i innevarande års skrivelse (den 13 september 1927) angående anslagsäskanden för sistnämnda budgetår beräknats till 317,400 kronor, böra höjas till 328,400 kronor, medan det extra anslaget till styrelsens verksamhet för samma budgetår, i nyssnämnda skrivelse upptaget till 147,500 kronor, skulle kunna nedsättas till, i runt tal, 138,300 kronor.»

Av socialstyrelsen före år 1927 gjorda framställningar om ifrågavarande befattningars uppförande på ordinarie stat ha icke av Kungl. Maj:t framlagts för riksdagen under motivering att därmed borde anstå tills fartygsinspektionen överfördes å dylik stat. Då nu i årets statsverksproposition under tionde huvudtiteln framlagts förslaget för riksdagen om fartygsinspektionens uppförande på ordinarie stat, hade man i överensstämmelse därmed förväntat att enahanda förslag skulle under femte huvudtiteln framläggas jämväl beträffande befattningen som byråassistent för sjöfartsärenden inom socialstyrelsen. Så har emellertid ej skett. Detta är så mycket mera anmärkningsvärt, som det aldrig tidigare varit ifrågasatt att förminska socialstyrelsens representation vid fartygskontrollens utövande utan tvärt om att utöka densamma, vilken uppfattning bland annat tog sig uttryck i en motion vid 1926 års riksdag om överflyttande i viss utsträckning av fartygskontrollen från kommerskollegium till socialstyrelsen. I detta samband bör jämväl erinras därom, att det vid fartygsinspektionens inrättande allvarligt övervägdes, huruvida icke hela denna tillsynsmyndighet borde förläggas under socialstyrelsen. Det må även framhållas, att för sjömansyrkets utövare socialstyrelsens andel i kontrollverksamheten framstår som en garanti för att dem tillkommande författningensliga rättigheter i möjligaste mån respekteras.

Ovannämnda omständigheter jämte den erfarenhet beträffande socialstyrelsens medverkan vid fartygskontrollen, som vunnits under de gångna åren, synas i hög grad tala för önskvärdheten och nödvändigheten av att de sociala inflytandena vid denna kontroll tillerkännas samma säkra ställning som de rent fartygs- och sjösäkerhetstekniska. Härtill kommer, att de synpunkter, handelsministern i statsverkspropositionen anfört beträffande personalens berättigade intressen och den psykologiska betydelsen av den större trygghet, som en ordinarie anställning innebär, äro i samma mån gällande även för här omskrivna befattningshavare inom socialstyrelsen, vilkas överförande på ordinarie stat efter mera än tretton års tjänst måste betecknas som en gärd av enkel rättvisa.

Under förutsättning att Kungl. Maj:ts förslag om fartygsinspektionens uppförande på ordinarie stat vinner riksdagens bifall, får jag därför med stöd av anförda skäl hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att befattningarna inom socialstyrelsen som byråassistent för sjöfartsärenden och kontorsbiträde med bibehållande i nuvarande lönegrader uppföras på ordinarie stat.

Stockholm den 17 januari 1928.

Oskar Hagman.
